

**Doorbreek eenzaamheid.
De integrale aanpak
Jolanda Kroes (HG) en Job van 't Veer (NHL)**

KENNIS EN BEDRIJF

NHL
KENNIS EN BEDRIJF

**Hanzehogeschool
Groningen**
University of Applied Sciences
Academie voor Sociale Studies

w m o
werkplaatsen

Doorbreek eenzaamheid en sociaal isolement

Landelijke samenwerking tussen Hogeschool Arnhem Nijmegen, Saxion, Hogeschool Utrecht, Coalitie Erbij en de Hanzehogeschool – Wmo werkplaatsen.

Universiteit van Tilburg, UMC St. Radboud

Wonen, welzijn, zorg organisaties: Perspectief Zutphen, SWT Nijmegen Dukenburg, ZZG Zorggroep, Alifa, Zorgfederatie Oldenzaal, Sensor, Zonnebloem, De Noorderbrug

Gemeentes: Aalten, Overbetuwe, Zutphen, Nijmegen, Peel en Maas, Venlo

Aanleiding

Motie Wolbert en Voortman: oproep Wmo werkplaatsen aandacht voor bestrijding eenzaamheid

Kamervragen over rol Wmo werkplaatsen in bestrijding eenzaamheid

Afspraak dat alle Wmo werkplaatsen een introductietraining krijgen

Traject

Inhoud vaststellen en toetsen (Mei – December 2013)

Werkboek (Januari – April 2014)

Deelonderzoeken HAN en Saxion (Januari – Juni 2014)

Pre-Pilot en onderzoek Hanzehogeschool (April – Juli 2014)

Trainen van vrijwilligers en professionals (September 2014 – Maart 2015)

Werkboek met werkvormen, instrumenten en kennisbronnen

Onderzoek naar ervaringen, kennis, inzichten en vaardigheden

Landelijk uitzetten binnen alle Wmo werkplaatsen (April 2015)

Publiceren over verschillende onderdelen (vanaf najaar 2015)

Werkwijze voegt toe

Toegankelijk en integraal

Voor jongeren en ouderen

Signaleren = reageren, durven te handelen

Aandacht voor het verhaal, dialoog methode. Tips voor het bespreekbaar maken.

Aansluiten bij de oorzaak

Participatieve aanpak; niet voor maar door de burger of samen met de burger.

Opbouw bijeenkomsten en werkboek

1. Signaleren
2. Bespreekbaar maken
3. Aandacht voor het verhaal en het persoonlijk plan
4. Persoonlijk plan en actie
5. Reflectie

Referenties

- Fokkema, C.M., & Tilburg, T.G. van. (2007). Zin en onzin van eenzaamheidsinterventies bij ouderen. Tijdschrift voor Gerontologie en Geriatrie, 38, 185-203.
- Jonkers, M. & Machielse, A. (2012). Handelingsverlegenheid als hinderpaal bij signaleren van sociaal isolement. Mogelijkheden en belemmeringen bij lokale signaleerders. Utrecht: LESI.
- Masi, C.H., Chen, H.Y., Hawkley, L.C., & Cacioppo, J.T. (2011). A meta-analysis of interventions to reduce loneliness. Personality and Social Psychology Review, 15, 219-266.
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2013). Bijna veertig procent van de volwassenen voelt zich eenzaam. Geraadpleegd op 26 november 2013, van
- Van Tilburg, T. van. & De Jong – Gierveld, J. (2007). Zicht op eer Achtergronden, oorzaken en aanpak. Assen: Van Gorcum.

Integrale Aanpak Eenzaamheid: De Friese variant op “Doorbreek eenzaamheid en sociaal isolement”

Job van 't Veer (NHL)

KENNIS EN BEDRIJF

NHL
KENNIS EN BEDRIJF

w m o
werkplaatsen

Voortraject

- **SIF-project Integrale Aanpak Eenzaamheid (2011-2013)**
 - Ontwikkeling signaleringskaart
 - Procesonderzoek naar implementatie: enkele leermomenten
- **Ontwikkelfase landelijke samenwerking WMO WP (2013-2014)**
 - Aandeel ontwikkeling materialen, uitwerking onderzoek
- **Gekozen voor eigen koers (september 2014)**
 - Eigen tijdspad nodig
 - Enkele inhoudelijk accenten (komt zo aan bod)
 - Meer ruimte voor 'training-op-maat' c.q. vraag uit praktijk

Betrokken partijen

Gemeentes

Opsterland, Smallingerland,
Kollumerland (?), ZWF (?)

Zorg en Welzijnsorganisaties

Timpaan Welzijn, ZuidOostZorg,
Thuiszorg De Friese Wouden (?)

Opzet training en materialen

De training bestaat uit 3 trainingsdagdelen.

Optie: 3 intervisiebijeenkomsten (begeleid en onbegeleid)

Belangrijk: ruimte om te variëren in tijdsbesteding training.

Werkvormen trainingsdagdelen

- Delen van kennis en ervaringen, nadruk op oefenen (nieuwe) vaardigheden en inzichten
- Inhoudelijke voorbereiding a.d.h.v. Huiswerkopdrachten

Materialen

- Docentenhandleiding en werkboek cursisten
- Signaleringskaart (ook digitaal)
- Materialen procesonderzoek naar training

Globale inhoud

Trainingsdagdeel 1: Herkennen en signaleren

- beter **herkennen** en **duiden** van eenzaamheid (beeldvorming!)
- kennis te maken met **methodische stappen** aanpak van eenzaamheid worden en deze leren te hanteren in de praktijk

Trainingsdagdeel 2: Bespreekbaar maken

- verminderen handelingsverlegenheid bespreekbaar maken en interveniëren
- het **oplossingsgerichte werken en houding** hanteren

Trainingsdagdeel 3: Van plan naar realisatie

- Opstellen **persoonlijk plan** met cliënt
- **Vrijwillige- professionele partijen** vinden; afspreken rolverwachtingen m.o. **grenzen aan draagkracht en verantwoordelijkheden**

Wat kunt u doen?

Op basis van uw vermoeden zijn er twee situaties mogelijk:

1. Het gaat om lichte signalen: de persoon heeft behoefte aan meer contacten, activiteiten, een praatje. Oriënteert u zich dan op de volgende stappen:

2. Het gaat om signalen waarover u zich echt zorgen maakt ("niet plus"). Oriënteert u zich dan op de volgende stappen:

Heeft u meerdere signalen van de kaart opgemerkt bij de persoon? Weet u niet precies wat u met de situatie aan moet? Maakt u zich zorgen? Voor vragen, doorverwijzing en advies neemt u contact op met het Informatiepunt Wmo!

Informatiepunt Wmo
Telefoon: 0512 386 386
E-mail: wmo@opsterland.nl

Leefsituatie

Ongewenste woonsituatie

Woont alleen (ongehuwd/gescheiden/weduwe/weduwenaar)

Globale inhoud

Trainingsdagdeel 1: Herkennen en signaleren

- beter herkennen en duiden van eenzaamheid (beeldvorming!)
- kennis te maken met **methodische stappen** aanpak van eenzaamheid worden en deze leren te hanteren in de praktijk

Trainingsdagdeel 2: Bespreekbaar maken

- verminderen handelingsverlegenheid** bespreekbaar maken en interveniëren
- het **oplossingsgerichte werken en houding** hanteren

Trainingsdagdeel 3: Van plan naar realisatie

- Opstellen **persoonlijk plan** met cliënt
- **Vrijwillige- professionele partijen** vinden; afspreken **rolverwachtingen** m.o. **grenzen aan draagkracht en verantwoordelijkheden**

Globale inhoud

Trainingsdagdeel 1: Herkennen en signaleren

- beter herkennen en duiden van eenzaamheid (beeldvorming!)
- kennis te maken met **methodische stappen** aanpak van eenzaamheid worden en deze leren te hanteren in de praktijk

Trainingsdagdeel 2: Bespreekbaar maken

- verminderen handelingsverlegenheid bespreekbaar maken en interveniëren
- het **oplossingsgerichte werken en houding** hanteren

Trainingsdagdeel 3: Van plan naar realisatie

- Opstellen **persoonlijk plan** met cliënt
- **Vrijwillige- professionele partijen** vinden; afspreken **rolverwachtingen** m.o. **grenzen aan draagkracht en verantwoordelijkheden**

Wat kunt u doen?

Op basis van uw vermoeden zijn er twee situaties mogelijk:

1. Het gaat om lichte signalen: de persoon heeft behoefte aan meer contacten, activiteiten, een praatje. Oriënteert u zich dan op de volgende stappen:

2. Het gaat om signalen waarover u zich echt zorgen maakt ("niet pluis"). Oriënteert u zich dan op de volgende stappen:

Heeft u meerdere signalen van de kaart opgemerkt bij de persoon? Weet u niet precies wat u met de situatie aan moet? Maakt u zich zorgen? Voor vragen, doorverwijzing en advies neemt u contact op met het Informatiepunt Wmo!

Informatiepunt Wmo
Telefoon: 0512 386 386
E-mail: wmo@opsterland.nl

Verdere traject 2015

- Afronding ontwikkeling werkboek (**november 2014 - januari 2015**)
- Inhoudelijke afstemming met de deelnemende organisaties (**januari 2015**)
- Trainen van vrijwilligers en professionals (**v.a. maart 2015, o.v.b.**)
- Onderzoek naar ervaringen, kennis, inzichten en vaardigheden; zoveel mogelijk o.b.v. landelijke onderzoeksmaterialen (**maart 2015**)
- Publiceren over verschillende onderdelen (**najaar 2015**)

Overigens:

<http://www.socialevraagstukken.nl/site/sociale-praktijk/friesland-pakt- eenzaamheid-integraal-aan/>